

IN MEMORIAM MR. H. WILLEMSE

door MR. G. E. VAN WALSUM

OP 15 augustus 1958 werd mr. H. Willemse, geheel onverwacht voor het aanbreken van de morgen in de slaap weggenomen. Zijn laatste levensdag was er één, die kenmerkend was voor zijn rusteloze activiteit. Die dag volgde tot laat in de avond de ene vergadering de andere op, terwijl hij 's middags in de gemeenteraad nog een redevoering hield.

Hij werd op 8 juli 1902 te Utrecht geboren en was dus kort voor zijn overlijden 56 jaar geworden.

Het bericht van zijn overlijden maakte grote indruk in de stad, maar ook daarbuiten. Natuurlijk ook omdat niemand er op was voorbereid, ofschoon hij al een paar jaar tevoren een ernstige hartaanval te doorstaan had gehad, die hem echter slechts tijdelijk in zijn vaart had kunnen remmen. Het belangrijkste was evenwel, dat hij, doordat hij zich in een ongewoon brede kring bewoog, niet slechts zeer veel mensen kende, maar door de open en hartelijke wijze, waarop hij zich gaf, de meesten ook voor zich had weten te winnen. Wanneer men leest wat er na zijn dood over hem werd geschreven, dan treft het, dat dit gekenmerkt wordt door een persoonlijke toon en een opvallende warmte. Mr. Willemse heeft kennelijk de mensen, met wie hij in aanraking kwam, dichter weten te benaderen dan doorgaans het geval is.

Hein Willemse kwam na het afsluiten van zijn studie bij Cornelider's Scheepvaart Maatschappij, aan welk bedrijf hij tot zijn dood verbonden is gebleven. Aanvankelijk was hij secretaris van de directie, maar al spoedig werd hij in de directie opgenomen. Dit alleen reeds mag als een bewijs van zijn bekwaamheid gezien worden, omdat hij er nooit een geheim van heeft gemaakt tot de S.D.A.P. te behoren, terwijl het toen nog veel minder dan thans als vanzelfsprekend kon worden beschouwd, dat een socialist met een leidende positie in het bedrijfsleven werd belast. Hier hebben stellig ook zijn karaktereigenschappen een rol gespeeld, waaraan het zeker ook moet worden toegeschreven, dat hij, terwijl hij er beslist geen gewoonte van maakte zijn inzichten te verzwijgen, in de kringen van het bedrijfsleven niet alleen werd geaccepteerd, maar ook gewaardeerd.

Het was zijn gevoel voor verantwoordelijkheid, dat hem Cornelder tot het laatst toe trouw deed blijven. Hij heeft in de latere jaren wel gespeeld met de gedachte om zich uit zijn zaken terug te trekken en een politieke functie te aanvaarden. Dat hij deze stap toen nooit heeft durven doen, hangt niet samen met de achteruitgang in materiële zin, die dit voor hem zou hebben betekend – hij onderschatte dit eerder te veel – maar vloeide voort uit het besef, dat hij zijn bedrijf niet, althans nog niet, in de steek kon laten.

Ook als scheepvaartman kenmerkte hij zich door een gedegen kennis van zaken en een grote activiteit. Herhaaldelijk was hij op reis om de relaties van Cornelder te verstevigen of uit te breiden. Veel voldoening heeft het hem gegeven, dat hij er in geslaagd is een lijn op Israël te openen, een voldoening, die niet door louter zakelijke overwegingen werd ingegeven, maar waarbij ook zijn sympathie voor dit bedreigde land in opbouw met zijn energieke bevolking een rol heeft gespeeld.

Zijn maatschappelijke positie liet Hein Willemse de mogelijkheid zich op de meest uiteenlopende terreinen te bewegen. Het heeft geen zin daarvan een beeld te geven door een volledige opsomming van de verschillende functies, die hij heeft vervuld. Hoe hij dat heeft gedaan wordt wel duidelijk als men zich realiseert, dat men na zijn heengaan vrijwel overal het gevoel heeft gehad, dat er een leegte was ontstaan, die moeilijk te vullen zou zijn.

Binnen zijn ruime belangstellingssfeer heeft de politiek een heel grote plaats ingenomen. Als voorzitter van de federatie Rotterdam van de Partij van de Arbeid – de grootste in den lande – heeft hij na de oorlog een leidende rol gespeeld in het partijleven, terwijl hij ook van het partijbestuur deel heeft uitgemaakt. Verder heeft hij sedert 1953 deel uitgemaakt van de gemeenteraad. Tegen het eind van 1955 trad hij op als voorzitter van zijn fractie, in welke hoedanigheid hij snel groot gezag verkreeg en het vertrouwen en de sympathie van de overige fracties wist te verwerven.

Ook in de overgangperiode na de bevrijding had hij al een rol in het gemeentebestuur vervuld. Eerst als lid van de Raad van Advies en daarna als lid van de tijdelijke gemeenteraad. Dit was een gevolg van zijn houding in de bezettingstijd. Hij behoorde niet tot de mensen, die zich zo goed mogelijk trachten te schikken, maar zag het als zijn taak de geest van weerstand levend te houden, ook wanneer dat risico's met zich bracht. Ik herinner mij nog

hoe hij er zich zorgen over maakte, dat hij, in de veronderstelling dat ik eveneens gearresteerd was, bij de verhoren tijdens zijn gevangenschap mijn naam genoemd had en na zijn vrijlating, maanden daarna, mij onmiddellijk kwam waarschuwen.

Een grote voldoening is het voor hem geweest toen hij in 1956 tot lid van de Eerste Kamer werd gekozen, omdat hij daardoor de mogelijkheid kreeg zich op landelijk niveau met de politiek bezig te houden.

Naast de politiek had de stad zijn hart. Hij gaf, wanneer een beroep op hem werd gedaan, zijn daadwerkelijke medewerking aan alles wat de stedelijke samenleving ten goede kon komen. Hij was één van de vooraanstaande leden van de Kamer van Koophandel en nam het initiatief tot de oprichting van de Havenvereniging Rotterdam. Ook naar het culturele leven ging zijn belangstelling uit, waarvan zijn lidmaatschap van het bestuur van de Rotterdamse Volksuniversiteit een voorbeeld is. Eigenlijk kan men zeggen, dat er te Rotterdam maar weinig ondernomen werd, waarbij men de naam van Hein Willemse niet tegenkwam. Hij behoorde in de meest letterlijke zin van het woord tot de vooraanstaande stadgenoten.

In zijn leven heeft ook de journalistiek een belangrijke plaats ingenomen. Hij schreef veel en gemakkelijk en over de meest uiteenlopende onderwerpen en hij deed het op een pittige en aantrekkelijke manier. Ik denk hierbij met name ook aan zijn wekelijkse artikelen in de Rotterdamse editie van Het Vrije Volk. Maar ook nog in ander opzicht had hij contact met de dagbladpers. Hij was commissaris van de n.v. De Arbeiderspers, maar heeft zich vooral ook veel moeite gegeven voor het bedrijf van Het Parool.

Waar ik mij altijd weer over heb verbaasd is, dat Hein Willemse nog de tijd kon vinden om zoveel te lezen. Herhaaldelijk heeft hij mijn aandacht gevestigd op publicaties, die zijns inziens toch best attentie verdienden en daarbij trof het mij telkens weer hoe gevarieerd ook in dit opzicht zijn belangstelling was.

Hein Willemse gunde zich de tijd voor een gesprek met zijn vrienden. Dit persoonlijk contact was een behoefte voor hem. Dat hebben velen ervaren. Maar minder bekend is misschien, dat hij in de gevallen waarin hulp moest worden geboden, altijd klaar stond en zich daarvoor veel moeite heeft gegeven.

En als het hem dan eens wat te veel werd, dan trok hij er op

uit met zijn zeilboot om zich daarna weer opnieuw in het volle leven te begeven, waarvan hij zo hartstochtelijk heeft gehouden en zo volop heeft genoten.

Hein Willemse blijft in onze herinnering een levende en levendige persoonlijkheid, die gewoekerd heeft met de mogelijkheden hem gegeven en van wie hartelijkheid en menselijkheid uitstraalden. Allen, die hem beter hebben gekend, zullen hem dankbaar blijven voor wat hij hun heeft gegeven.